

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1884. Första Kammaren. N:o 36.

Torsdagen den 1 Maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande, under gårdagen bordlagda ärenden, nemligen Stats-Utskottets utlålanden och memorial N:is 12 b, 13 c och 51—54, Bevillnings-Utskottets memorial N:o 5 och betänkande N:o 6, Banko-Utskottets utlåtande N:o 12 samt Lag-Utskottets utlåtande N:is 57 och 58.

Föredrogs och lades till handlingarna Lag-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 59, i anledning af återremiss från Första Kam-maren af Utskottets utlåtande N:o 43, öfver väckt motion med förslag till lag om afveckling medelst administration af gäldbunden köpmans bo.

Föredrogs å nyo Riksdagens kanslideputerades den 28 och 30 nästlidne April bordlagda memorial N:o 3, med anledning af återremiss utaf förslag till skrifvelse angående val af fullmäktige i Riksban-ken och till förordnanden för dem.

Angående skrifvelse om val af fullmäktige i Riks-banken m. m.

(Forts.)

Herr Vice talmannen: Då Kanslideputerade, i sammanhang med nu afgifna memorial, hvilket innehåller en redogörelse för hvad som egt rum i afseende på Kanslideputerades den 14 sistidne Mars afgifna förslag till skrifvelse angående val af fullmäktige i Riksbanken samt till förordnanden för såväl desse fullmäktige, som deras suppleanter, äfvensom med anledning af hvad som sedermera inträffat, till följd hvaraf dessa förordnanden icke blifvit fullt exakta, hade bort till-ika inkomma till Kamrarna med förslag till skrifvelse angående val af fullmäktige, sådant det efter det anställda omvalet stält sig, och till förordnande för fullmäktige och deras suppleanter, får jag vördsamt hemställa att detta memorial måtte till Kanslideputerade återförvisas.

*Angående
skrifvelse om
val af fullmäk-
tige i Riks-
banken m. m.*

Herr Forssell, Otto Herman: Dylika förslag till skrifvelse angående val af fullmäktige i Riksbanken ingåfvos till Kamrarne förra plenum. Man hade föreställt sig, att detta memorial först skulle vara afgjort, och Kammaren i anledning deraf upphäfvat sitt beslut, hvarigenom förra förslaget till fullmakter för bankofullmäktige godkändes, innan deputerade kunde berättigas inkomma med nytt förslag i ämnet. Emellertid äro nya förslag till förordnanden för fullmäktige och deras suppleanter redan färdigskrifna och skulle kunna hit ankomma inom ett par minuter.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, blef förevarande memorial till Kanslideputerade återförvisadt.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets nedannämnda utlåtande och memorial:

N:o 55, angående beviljande af anslag för en hamnanläggning vid Stora Rör på Öland; och

N:o 56, med förslag till voteringspropositioner och sammanjemkning med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande åtskilliga till åttonde hufvudtiteln hörande frågor.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle sättas främst de denna dag första gången bordlagda ärendena, derefter Stats-Utskottets utlåtanden N:is 52 och 53 samt memorial N:o 51, vidare Beviljnings-Utskottets memorial N:o 5 och sist öfriga vid detta sammanträde bordlagda ärenden.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Fredagen den 2 Maj.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Anmäldes och bordlades:

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7, angående tullbevillningen;

Banko-Utskottets utlåtande och memorial:

N:o 13, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af Riksbanken;

N:o 14, i fråga om ändringar och tillägg i gällande aflöningsstat för Riksbanken;

N:o 15, i fråga om understöd från Riksbanken åt affidne Ombudsmannen vid Riksbankens afdelningskontor i Göteborg C. F. Jacobssons enka, Maria Jacobsson; och

N:o 16, i fråga om tryckning af en utaf f. d. Riksantikvariern B. E. Hildebrand författad katalog öfver Riksbankens samling af svenska mynt; samt

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 12, angående väckt motion om statistisk utredning med hänsyn till en mer eller mindre utvidgad politisk rösträtt.

Föredrogs, men bilades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets under gårdagen bordlagda utlåtande N:o 55, angående beviljande af anslag för en hamnanläggning vid Stora Rör på Öland.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets sistlidne dag bordlagda memorial N:o 56, med förslag till voteringspropositioner och sammanjemkning med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande åtskilliga till åttonde hufvudtiteln hörande frågor,

1 och 2 punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

3 punkten.

Lades till handlingarne.

4—7 punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

8 punkten.

Lades till handlingarne.

9 punkten.

Sammanjemk-
ningsförslag
angående ut-
vidgning af Gö-
teborgs hospi-
tals område.

Friherre von Kræmer: Jag har antecknat mig såsom reservant mot denna punkt och torde därför anses skyldig att göra reda för det skäl, hvarför jag gjort det. Det beror endast på ett par ord, som vid sammanjemkningen inom Stats-Utskottet i allra sista stund kommo in i sjelfva klämman. Det heter nemligen, att: »så stor del af nämnda hemman, som kan finnas för Göteborgs hospital behöfelig och som ej kan med ofvanstående statsanslag, 17,500 kronor förvärfvas, må från hemmanet afsöndras för att läggas till hospitalets område.»

Jag finner häri ett, om ock litet, ingrepp i den af Riksdagen 1874 beslutade dispositionen af de medel, som inflyta för försäljning af sådana mindre hemman, som gifva under och intill 200 kronor i årligt arrende. Enligt 1874 års Riksdags beslut i ämnet skulle nemligen dessa medel användas till inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark. Om nu 17,500 kronor anslås till inköp af hemmanet Storhagen, men denna summa icke räcker till inköp af *hela* hemmanet, och egaren fordrar att *hela* hemmanet skall inköpas, så är här föreslaget, att Kongl. Maj:t skulle få taga af dessa småhemmansmedel för att köpa resten af hemmanet. Redan deri ligger enligt min tanke något halft betänkligt angående användningen af dessa medel, emedan det ingalunda är styrkt, att den del af hemmanet, som icke kommer att behöfvas för hospitalets räkning, verkligen består af sådan mark, att den kan till skogsodling användas. Det uppgifves endast, att det är bergbunden mark, och troligt är, att den icke kan till skogsodling användas. Derom saknas emellertid alla närmare upplysningar.

Hade Utskottets hemställan stannat dervid, skulle jag emellertid icke hafva gjort någon anmärkning mot densamma, men det ligger ett ytterligare steg till ingrepp i dessa medel deri, att det säges, att om hemmanet inköpes, *dels* för de anvisade 17,500 kronorna, *dels* för en del af småhemmansförsäljningsmedlen, och det sedan behöfver afsöndras *mera* af hemmanet, än som är inköpt för de 17,500 kronorna, så skall detta få ske, d. v. s. att äfven en del af det, som är köpt för småhemmansmedlen, skulle kunna afsöndras för att läggas till hospitalets område. *Den*na del af det, som för småhemmansmedlen inköpes, kommer således alldeles bestämdt icke att till skogsodling användas.

Detta innebär således ett aldeles bestämdt, om ock till summan litet, *Sammanjemkningsförslag angående utvidgning af Göteborgs hospitalomsråde.*

Nu vet jag väl, att det i Riksdagens elfte timme är mycket svårt, att kunna få en ändring i ett förslag till beslut, men för att åtminstone försvara min ställning, som alltid har varit den, att jag vill försöka att bevara dessa medel till det ändamål, som dermed ursprungligen varit afsedt, får jag nu — till den kraft och verkan det hafva kan — föreslå, att med slutet af klämman måtte vidtagas den högst obetydliga förändring, att ordet, »ej» uteslutes; så att det kommer att heta: »så stor del af nämnda hemman, som kan finnas för Göteborgs hospital behöflig och som kan med ofvanstående statsanslag 17,500 kronor förvärfvas, må från hemmanet afsöndras för att läggas till hospitalets område.» Då kan det icke afsöndras något mer, än som är inköpt för dessa 17,500 kronor. Det är denna ändring, jag tillåter mig påyrka, och den må leda till Kammarens bifall eller icke, så anser jag, att åtminstone *det* goda dermed är vunnet, att här åtminstone *en* röst höjt sig till protest mot ett börjande ingripande i den fastställda dispositionen af dessa småhemmansmedel och deras dragande till annat ändamål, än det af Riksdagen med dem afsedda.

Grefve Sparre: I Stats-Utskottet röstade jag för den mening, som finnes uttalad i den nämnda punkt bifogade reservationen, och jag tror, det skulle hafva varit önskligt, om man icke gått längre. Jag anser mig dock böra här yrka bifall till punkten och detta af flera skäl. Enligt gammal vedertagen uppfattning i Första Kammaren har denna Kammare aldrig ansett, att något ändringsförslag kunnat framställas i en sammanjemkningsfråga, utan att det endast vore Utskottet, som egde rätt att föreslå sammanjemkning, och att, när frågan förekom i Kammaren, de enda yrkanden, som kunde framställas, vore på bifall eller afslag å dess sammanjemkningsförslag. Vid sådant förhållande och då jag tager för afgjort, att samma mening, som länge hysts af Första Kammaren, fortfarande hyllas af Kammaren, står jag inför valet att bifalla eller afslå, och i det valet yrkar jag bifall till punkten. Jag gör det därför, bland annat, att denna fråga eljest kan blifva temligen olöslig. Första Kammaren har nemligen beslutat, att med bifall till Kongl. Maj:ts framställning till inköp af $\frac{5}{8}$:dels mantal Storhagen för att läggas till Göteborgs hospitals område, på extra stat för 1885 anvisa ett belopp af 35,000 kronor. Andra Kammaren deremot, att Riksdagen skulle medgifva, att, om Kongl. Maj:t funne skäligt att, med begagnande af de till Kongl. Maj:ts disposition ställda, vid försäljning af åtskilliga mindre kronoegendomar inflytande medel, inköpa omförmälda $\frac{5}{8}$ mantal Storhagen, så stor del af nämnda hemman, som kunde finnas för Göteborgs hospital behöflig, måtte från hemmanet afsöndras för att läggas till hospitalets område.

Detta Andra Kammarens beslut innehåller således ingenting annat än att, om Kongl. Maj:t finner Storhagen vara af den beskaffen-

*Sammanjemk-*het, att den bör för omnämnde medel inköpas, Kongl. Maj:t skall ega
ningsförslag rättighet att afsöndra från egendomen den areal, som erfordras för
*angående ut-*hospitalets räkning. Men då Kammaren aldrig ansett, att man vid
*vidgning af Gö-*sådant öfverlemnande af jord till ett visst ändamål kan derom votera,
*teborgs hospi-*om Kamrarne fattat olika beslut, framställer sig den frågan: hvad
talsområde.

(Forts.)

skall uppställas till kontraposition mot den ja-proposition, som skulle blifva bifall till Kongl. Maj:ts framställning? Icke kan gerna till kontraposition uppställas något, som Kammaren icke anser kunna voteras om, utan då skulle må hända endast återstå att mot Första Kammarens beslut sätta rent afslag. Jag är öfvertygad om, att, om man satte upp en sådan voteringsproposition, den endast skulle gifva anledning till förvecklingar, och onödiga förvecklingar, och kan man sammanjemka frågan, tror jag, att man derigenom gjort en god sak.

I hvad afseende har man egentligen i denna fråga trängt in på Kongl. Maj:ts rätt att disponera öfver dessa medel? Jo, icke i vidare mån, än att man sagt att, »om Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt att, med begagnande af de till Kongl. Maj:ts disposition ställda, för åtskilliga mindre kronoegendomar inflytande försäljningsmedel, inköpa den för hospitalet ej behöfliga del af hemmanet, och i följd deraf hela hemmanet inköpes, och köpeskillingen utgår dels med ofvannämnda, å riksstaten anvisade belopp, och dels med begagnande af nyssnämnda, till Kongl. Maj:ts disposition ställda medel — så stor del af nämnda hemman, som kan finnas för Göteborgs hospital behöflig och som ej kan med ofvanstående statsanslag 17,500 kronor förvärfvas, må från hemmanet afsöndras för att läggas till hospitalets område.»

Man har icke begärt, att Kongl. Maj:t skall köpa hemmanet; man har endast medgifvit, att, i fall Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt inköpa hemmanet, det skulle erfordras någon del utöfver hvad man med halfva det begärda beloppet kan inköpa, detta får afsöndras från hemmanet och läggas till hospitalets område, och huru mån man än må vara om dessa medel, tror jag, att detta afser en så liten sak, att man icke dervid behöfver fästa afseende vid principen. På grund häraf och då jag icke har något annat val än att yrka antingen afslag eller bifall, får jag yrka bifall till Utskottets hemställan.

Friherre von Kræmer: Jag är alldeles ense med den siste talaren derom, att detta är en småsak, och att det är ett mycket litet ingrepp i användandet af de omtalade småhemmansmedlen, ett ingrepp, som antagligen icke kan komma att belöpa sig till mera än 5 eller 6 tusen kronor. Det är endast i och för principens skull, jag motsatt mig saken, ty det är endast det första steget som kostar svårighet. Det har länge utgjort ett önskningsmål på den motsatta sidan att få ingripa i dessa småhemmansmedel, hvilkas användande till inköp af till skogsodling tjenlig mark icke smakar nämnda sida och detta är ett första lilla steg i den rigtningen att till annan ändamål åstadkomma

dessas medel, emedan det icke lär kunna nekas, att 17,500 kronors statsanslag icke räcker till att inköpa så stor del af Storhagen, som behöfves för hospitalet. Om då återstoden inköpes för småhemmansmedlen, och man af denna återstod afsöndrar en del till hospitalet, så lägger man ju till hospitalet en del af det, som är inköpt för småhemmansmedlen, det vill säga, marken kommer icke att begagnas till skogsodling, och detta är ett origtigt användande af medlen. Men då jag nu blifvit upplyst om, att det lär vara vedertagen praxis här i Kammaren att ändringsförslag i ett förslag till sammanjemkning icke kan framställas, får jag, till den kraft och verkan det kan hafva, förändra mitt förra yrkande till en anhållan om, att denna punkt måtte till Stats-Utskottet återremitteras, på det att Stats-Utskottet måtte taga i öfvervägande, huru vida icke ordalagen kunde ställas så, att de blefvo fullt öfverensstämmande med Riksdagens föregående beslut angående småhemmansmedlens användande.

Sammanjemkningsförslag angående utvidgning af Göteborgs hospitalsområde.
(Forts.)

Herr Montgomery-Cederhielm: Stats-Utskottets ärade ordförande har redan antydt och omnämnt de ganska stora, jag vill nästan säga inextrikabla svårigheter, som vi här skulle kunna råka i, om icke detta sammanjemkningsförslag antages. Denna fråga är verkligen, såsom äfven motståndaren till förslaget nämnde, af mycket ringa vikt, och jag får säga, att här är på två särskilda sätt så tillståndt, att något egentligt ingrepp i Kongl. Maj:ts rätt icke skall kunna komma i fråga, ty för det första är förhållandet det, att om man får köpa en del af hemmanet Storhagen, och om det anvisade statsanslaget 17,500 kronor räcka till att betala denna del, så kommer det alls icke i fråga att taga något af dessa småhemmansmedel, och för det andra är här hemställt, att ett sådant användande af dessa medel endast skulle ske, i händelse Kongl. Maj:t skulle finna det lämpligt.

Jag tror således att det här icke är någon fara å färde, och jag får därför hemställa, att Kammaren måtte bifalla Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes propositioner, först på bifall till Utskottet i förevarande punkt gjorda hemställan och sedan derpå att punkten skulle till Utskottet återförvisas, hvarefter propositionen på bifall till Utskottets hemställan förnyades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

10 punkten.

Mom. I.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Mom. II.

Lades till handlingarne.

*Sammanjemt-
ningsförslag
angående ut-
vidgning af Gö-
teborgs hospita-
lssområde.*

(Forts.)

11 punkten.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Grefve Sparre erhöU på begäran ordet och yttrade: Jag anhåller vördsamt om följande förändringar i föredragningslistan, nemligen att efter Stats-Utskottets utlåtande N:o 48 måtte uppföras Stats-Utskottets utlåtande N:o 49, derefter Stats-Utskottets utlåtande N:o 50, sedan samma Utskotts utlåtanden N:is 12 b, 13 c och 54, derefter Bevillnings-Utskottets utlåtande N:o 6 och sedan Stats-Utskottets utlåtande N:o 55.

Jag tager mig friheten göra denna hemställa, emedan en sådan ändring af föredragningsordningen väsentligen skulle bidraga att påskynda arbetet i slutet af Riksdagen och främja dess avslutande.

På gjord proposition beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle sättas främst de denna dag första gången bordlagda ärendena, derefter Stats-Utskottets utlåtanden N:is 52 och 53 samt memorial N:o 51, vidare Bevillnings-Utskottets memorial N:o 5, Stats-Utskottets utlåtanden N:is 47—50, 12 b, 13 c, och 54, sedermera Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 6 och Stats-Utskottets utlåtande N:o 55 samt derefter öfriga två gånger bordlagda ärenden, om hvilka Kammaren icke särskildt beslutit.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
